

Remiss av promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare (I2022/02333)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare".

Journalistförbundet noterar inledningsvis att remisstiden är ovanligt kort, bara en halv kontorsarbetsdag (fredag kväll till måndag lunch). Normalt är remisstiden tre månader. Journalistförbundet vill med anledning av detta upprepa vad förbundet anförde i sitt remissvar på promemorian "Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elkunder":

Det kan finnas anledning att korta remisstiden om ett lagstiftningsärende, som i detta fall, är brådskande. Det kan dock, enligt Journalistförbundet, ifrågasättas om remisstiden i det här fallet är tillräckligt lång för att leva upp till beredningskravet enligt 7 kapitlet, 2 §, regeringsformen. Lagrådet har tidigare kritiserat denna typ av ovanligt korta remisstider.¹

¹ Se Lagrådets yttrande över "Regeringsprövning av kalkstenstäckter i undantagsfall", daterat 16 september 2021.

I promemorian föreslås att en ny sekretessbestämmelse införs i offentlighets- och sekretesslagen med innebörden att sekretess ska gälla hos Försäkringskassan i ärende om stöd till elanvändare för att mildra effekterna av höga elpriser för uppgift som används för att identifiera elektriska anläggningar, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att en enskild lider skada.

Journalistförbundet noterar att sekretessbestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit, vilket innebär att sekretess är huvudregel. Det innebär i praktiken att det inte kommer att gå att få ut uppgifter om anläggnings-id i ärenden som rör det nya elstödet. Detta är enligt Journalistförbundet problematiskt eftersom det kommer att försvåra för den som vill få insyn i och granska hur det nya stödet används. Detta är uppgifter som är av stort allmänintresse, vilket enligt Journalistförbundet motiverar insyn.

Förslaget till ny sekretessbestämmelse motiveras bland annat på följande sätt i promemorian:

En omfattande förteckning över ett nätföretags uttagpunkter är dock normalt skyddsvärd från nätföretagens och elleverantörernas perspektiv. Uppgifter om anläggnings-id är hänförliga till företagets affärs- och driftförhållanden, dvs. sådana uppgifter som normalt hålls hemliga för att skydda företaget från konkurrens. En sammanställning av anläggnings-id, tillsammans med information om förbrukning och adresser, liknar i mycket ett sådant kundregister som ett nätföretag eller en elleverantör behandlar som en företagshemlighet. Om en sådan sammanställning görs tillgänglig för oseriösa aktörer, finns en inte obetydlig risk för att uppgifterna används på ett sätt som gör att de berörda företagen lider ekonomisk skada.²

Det kan noteras att det redan i OSL finns en sekretessbestämmelse som tar sikte på denna typ av användning av uppgifter. Enligt 21 kapitlet, 7 §, OSL, gäller sekretess gäller för personuppgift, om det kan antas att uppgiften efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med GDPR. Det är sannolikt att den typen av användning som beskrivs i promemorian skulle strida mot GDPR och att sekretess därmed redan gäller på den grunden. Detta är en fråga som inte behandlas i promemorian, vilket får anses vara en brist i beredningen.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Om lagstiftaren trots allt väljer att gå vidare med förslaget anser

Journalistförbundet att bestämmelsen i stället bör ha ett rakt skaderekvisit, det vill säga att huvudregeln är offentlighet.

I promemorian föreslås också den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen inte ska ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Det innebär att det inte föreslås någon inskränkning i meddelarfriheten. Journalistförbundet tillstyrker förslaget i den delen.

Vänligen notera att detta är ett tjänstemannabeslut. Journalistförbundet har inte haft möjlighet att bereda remissvaret i sedvanlig ordning med hänsyn till den ovanligt korta remisstiden.

Tove Carlén
Jurist
Journalistförbundet

² Se promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare, sid 9.

